

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Disputationes Chirurgicæ Selectæ

Haller, Albrecht von

Lausannæ, MDCCLV.

VD18 90538889

Historia Morbi.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16577

HISTORIA MORBI

Virum rusticum 45. annorum ætatis, Jacobum Jæger, Breitenbaccensem, ex ditone Helvetiorum Solodurensi, alias sanum, vegetumque, iter forte facientem, inopinato hemiplectico prehendit insultus; in quo amissis sensibus, loquela, nec non motu, & pedis, & manus dextra, voluntario privatus, oculos tamen apertos, os vero quam vehementissime clausum ostendit, immo in latere sinistro, aliquales apparuere motus convulsi, postliminio tamen omnium functionum compos redditus, in presentiarum tam in manu, quam in pede, & sensus & motus facultate satis pollet. Verum tamen post paucos, à paroxysmo hemiplectico interjectos dies, sine ulla alia causa violenta progressa, enatus est tumor jam describendus. Intumescencia sc. admodum notabilis occupat locum, 3. aut 4. digitos transversos infra claviculam situm, circa quartam circiter costam veram, immediate sub integumentis, & supra musculum pectoralem majorem sinistri lateris occurrens, tribus quasi tuberculis constans; quorum primum statim à latere sinistro sterni, parte ejus media, mole nucis juglandis circiter, figura prope globosa, cuti concolor, & pressioni cedens adparet, cum pulsû vehementissimo, & ad pressionem digiti graviter invalescente, cum arteriæ in carpo aliarumque pulsû, synchrono. Secundum, magnitudine primum aliquanto superans, figura globum quasi compressum æmulatur, & spatio unius probe digiti ab illo remotum, magis versus exteriora occurrit, cum pulsû æque violento, & ceteris arteriis plane synchrono. Tertium, dimidio minus precedentibus, ad costam tertiam veram sedet, paulo supra tuberculum primum, ad marginem quoque sinistram sterni, haud longe ab articulatione clavicula cum sterno distans, quoad pulsû prioribus haud ab simile. Spatium tribus his tuberculis interjectum paulo est depressius, digito injecto æque cedens, & fortissime pulsans. Si unum, aut plura horum, manu vel digiti adplicatis comprimantur, vir dolorem cum molesta anxietate, & fortiore accedente pressione, fere intolerabili, ac imminente lipothymia percipit, præsertim si supra tumorem, & ex opposita dorsi parte, manu injecta, utrinque pressio adhibeatur. Situm supinum non facile tolerat, in latere sinistro, qua parte tumor est, non sine molestia, in dextro autem, paulo commodius decumbit. Celeriter motus, aut per loca acclivia ascendens, cordis palpitationem & dyspnoeam notabilem patitur. Ceterum aliqua capitis vertigine, & lingua balbutie, inde ab hemiplegiæ insultu relicta, laborat: ac facie, habituque corporis, cachectica labis speciem præ se ferre videtur.

ANALY.

ANALYSIS PATHOLOGICA.

§. I.

UT pleraque morborum nomina à Græcis manarunt, sic aneurisma, *Ἀνεύρισμα*, ejusdem originis vox, ex *ἀνά* retro, rursus, & *εὐρύνω*, dilato, composita, idem sonare videtur, quod apud Latinos, *arteriæ dilatatio*, vel tumor ex arteriæ dilatatione causam trahens [a]. Minus eorum etymologia se probat, qui *ἀνεύρισμα ἀπὸ τῶν νεύρων*, & a privativo derivantes, per *enervationem* interpretantur: siquidem enervatio potius debilitatem circa tendines & nervos, quam vitium arteriæ designare solet [b].

§. I I.

Galeno ἀνεύρισμα dicitur, arteriæ dilatatio, quæ fit ore in arteriâ ex vulnere factò, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contactum fuit [c]. Item *ἀνευρισμός*, dilatatio, quæ referatis arteriis fit, cute integra, ac conglutinata [d]. Est & *ἀνεύρισμα*, *φλεβώδης ἀγγεῖα ἀνευρισμός*, ἢ *πνευματικῆς ὕλης ἀνασπυρά ὑπὸ τῆς σαρκὸς κατὰ διαπήδησιν ἀναδιδόμενη*: hoc est, venosi valis dilatatio, aut spirituosæ materiæ per subsultum distributæ, sub carne dispersio [e]. *Gorræo* aneurisma definitur, tumor tactu blandus, cedenque digitis, à sanguine & spiritu, ab arteria, aut vena, profusus, excitatus [f]. *Jonstono*, tumor ab arteriæ tuniciæ interioris apertione, exterioris dilatatione, exortus [g]. *Barbette*, tumor p. n. continuo pulsans, digitis facile cedens, at iterum ilico se extendens, ab arteriarum interioris tuniciæ ruptura, & exterioris dilatatione [h]. Mihi aneurisma dicitur tumor, ex dilatata, vel quocumque modo dissoluta arteria, ortus, sanguine turgidus, variæ magnitudinis, diversique coloris. Pulsus non addo, quia non est perpetuum & inseparabile phænomenon, quod in omni aneurismate semper occurrat: nam in spurio vix unquam pulsus deprehenditur, & in vero, si sanguis, ut sæpe fit, in eo coaguletur, aut hic tumor callum contrahat, tunc

[a] Vid. *Gorr.* Def. Med.[b] Vid. *Steph. Blancardi* Lex. Med.

[c] Lib. De Tum. p. n. p. 356. 27.

[d] Vid. *Rob. Steph.* Thes. Ling. latin. ed. Bas.[e] Aut. Def. Med. p. 400. 43. *Æginet.* L. VI. 37. *Foes. Oecon. Hipp.* p. 59.

[f] Def. Med. p. 36.

[g] *Syntagma* Med. p. 548.[h] *Chirurg.* p. II. L. I. c. 16.